KOSMA–KRISTÓF

VÖRÖS POSZTÓ

KATONA JÓZSEF
SZÍNHÁZ
KECSKEMÉT 1965-66

B 52.118 Hf

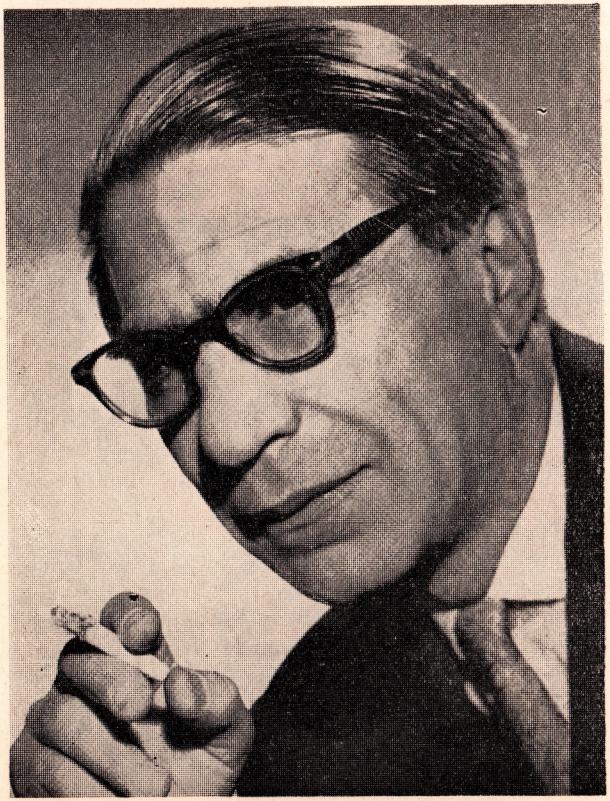

JOSEPH KOSMA

A magyar származású zeneszerző, akit szerte a világon Joseph Kosma néven ismernek, Budapesten született. Édesapja egy patinás budai gyors- és gépíróiskolának volt az igazgatója. Az Iskola-utcai kis földszintes házikóból járt a Zeneművészeti Főiskolába Síklós Albert és Weiner Leó növendékeként. Első színházi szerződését a Renaissance Színháztól kapta (ma a Nemzeti Színház társulatának hajléka), onnan került a Városi Színházhoz (ma Erkel Színház), utána pedig az Operaház korrepetitora lett. 1931-ben ösztöndíjjal Berlinbe megy, ahol Brecht felismerte az ifjú művész képességeit s nyomban komoly feladatokkal bízta meg. 1933-tól Kosma Párizsban él és dolgozik. Mint színpadi muzsikus, már zeneakadémista korában résztvett az avantgarde-törekvésekkel kisérletező budapesti együttesek munkájában, de talentuma csak Franciaországban bontakozott ki valójában. Különösen balettekkel, filmzenékkel és dalaival tört be a párizsi művészéletbe. Első világsikere „A nagy ábránd" című Renoir-filmben megnyitotta számára az utat a nagy francia filmek – Joinville és Billancourt-műtermeibe: számos nagy film muzsikáját komponálta. Ezek közül talán a Szerelmek városa a legnevezetesebb.

MAGYAR KÖNYVTÁRTULAJDONOS KEDSKENET 103.302

A balettszínpadon Prévert „A randevú" című balettjével kezdődött színpadi sikersorozata. Baptiste című táncjátékát Jean-Louis Barrault vitte sikerre, bejárta vele a világot s műsoron tartja még napjainkban is, mint az Odeon színház igazgatója. A második világháború után Párizs művészeti életében jelentékeny szerep jutott Kosmának. A színház, legalább is az új színház az azóta már erről nevezetes kávéházakban kezdett kialakulni. A Café Flore és a Deux Magots kis pódiumain a Sartre és Prévert köré csoportosult fiatal művészek kisérleteztek költők megszólaltatásával. Innen indult el Juliette Greco, Yves Montand, a Frores Jacques együttes felfelé ívelő karrierje. Kosma zenéje ujjáélesztette a francia sanzont Prévert, Sartre, Aragon, Francis Carco és a többi remek poéta szövegeivel. Egyik dala, éppen Prévert szövegével nem más, mint a Les feuilles mortes, azaz a Hulló levelek. Művészi erejével meghódította az egész világot. A zeneszerző igen termékenyen alkotta meg dalait, de más műfajra is ösztökélte tehetsége. Így született meg „A lyoni selyemszövők" című oratóriuma, több kórusműve, számos kamarazene-darabja. Ugyanakkor változatlanul vonzotta a színház. „Elektronikus szerelem" című operája előbb Párizsban, majd az NDK-ban, utóbb a budapesti Operaházban került színre. Egy Puskin témára írt balettjének a nizzai Operaházban volt az ősbemutatója. „Bilitis dalai" című daljátékát a Théatre de Paris hozta színre, míg az utóbbin időben a Théatre la Bruyére-ben és az Odéonban zajlottak le párizsi sikerei. Ezidőszerint „Huszárok" című operáján dolgozik. Magyarországra dalain kívül eddig csak egy zenés játéka jutott el, s ez a második, mely szinte összegyüjti a legszebb és legismertebb Kosma számokat.

Kristóf Károly

budapesti születésű színpadi író, műfordító és szerkesztő, akinek színházi témájú cikkeit, párizsi tudósításait az Esti Hírlapban olvashatjuk, egyébként a Füles című népszerű hetilap olvasószerkesztője. Számos nagysikerű zenés darab szerzője. Ismertebb művei: „Szép Juhászné", Huszka zenéjével, „Tabáni legenda", Szirmai Albert zenéjével, „A lepecsételt asszony", Polgár Tibor zenéjével (A Zeneműkiadó operaszövegpályázatán első díjat nyert), „Minden jegy elkelt", Gyöngy Pál zenéjével, „Pacsirta", Lehár Ferenc zenéjével Martos Ferenc nyomán, „Banditák" Offenbach operettjének új szövegkönyve, „Az asszony és az igazság", Hidas Ferenc zenéjével stb. „Az első szívdobbanás" című műve az ifjú Lehár Ferenc életéről „Rose de Noel" címmel a párizsi Chatelet Színházban került először színre s azóta is számos európai nagy színház műsordarabja. Tavaly a genfi, ez idén a lyoni Operaház mutatta be. Mint műfordító több zenés darabot fordított: Gershwin „Porgy és Bess", Sztravinszkij „A katona története" stb. Hangjátékaival sűrűn szerepel a rádióban. Érdekes zenetörténeti könyve „Beszélgetés Bartók Bélával". A kecskeméti Katona József Színházban az ő fordításában mutattuk be Vincy-Lopez „Andaluzia" című operettjét.

VÖRÖS POSZTÓ

Zenés bohózat 3 felvonásban

Szövegét írta: **Kristóf Károly** Zenéjét szerezte: **Joseph Kosma**

Szereplők:

Suzanne, üzletvezető	**Dévay Camilla**
Lucienne, dizőz	**Vetró Margit**
Gaston, ujságárus	**Józsa János**
Tristan Angelo, zongorahangoló	**Komlós József**
Ramblay Cortez, torreador	**Piróth Gyula**
Isabel, a felesége	**Dévényi Cecilia**
Samson de Chabillon	**Perényi László**
Szergej	**Szalma Sándor**
Barbotin	**Horváth Ferenc**
Pincér	**Mojzes István**
Táncosnő	**Tóth Beatrix**

Bachmann M, Bujdosó K, Barta M, Blahota M, Nagy M, Varga I.

Díszlettervező: **Tímár József** Jelmeztervező: **Márton Aladár**

Koreografus: **Józsa János** Karmester: **Rónai Pál**

Rendező: **Mónos Attila**

Joseph Kosma és Kristóf Károly régi barátok. Első színpadi próbálkozásuk is közös volt. „Háromszög" címmel készült táncjátékuk, amelyet „Il triangolo" címmel Olaszországban is előadtak. Az új együttműködés akkor kezdődött, amikor Joseph Kosmát zsűritagnak hívták meg a budapesti zenei versenyek egyikére. Akkor határozták el, hogy társulnak egy vidám zenés darab megírására. (A „Hulló levelek" első fordítását Kristóf Károly készítette, még korábban, Sólyom Janka előadóművésznő számára.) A budapesti megbeszélést számos párizsi találkozó követte. Kosma felvetette, hogy politikai témájú bohózatot kellene írni s a Humanité folytatásos cikksorozatát ajánlotta alapgondolatnak. Történt ugyanis, hogy egy szélsőjobboldali francia politikust ellenfelei azzal tették lehetetlenné, hogy nevetségessé tették választói előtt. Okmányokkal, geológiai szakvéleményekkel (persze hamis véleményekkel) támasztották alá azt az ajánlatukat, vegyen meg egy földbirtokot. A föld minden pénzt megér, hiszen uránércet tartalmaz. A politikus bedőlt, megvette a földet, amely egy fia uránércet sem tartalmazott s így az illető ábrándjai az óriási vagyonról, mely számára megnyitja a politikai karrier útját – szertefoszlottak. Kristóf az alapgondolat magvát megtartotta s darabját ennek jegyében írta meg, persze teljesen más környezetben, humorra hangolva át a témát, melyhez ösztönzést adott, hogy párizsi tartózkodása idején többször volt tanúja a fracia választási propagandának és választásnak. Elküldte a tervet Kosmának, aki postafordultával közölte a választ:

Kedves Barátom!

E pillanatban kaptam meg a darab tervét, el vagyok tőle ragadtatva, brávó! Azonnal kezdj munkához, rengeteget mulattam a szellemes helyzeteken. Még sok gratulálni valóm volna Neked, de sietek elküldeni a levelet, egy pillanatra se késsen.

Biarritz jó hely. Minden helyes. Jó munkát! Örülök, nagyon örülök!

Ölel lelkes barátod:
Józsi

A Vörös posztó története

A darabnak egyébként napjainkban is aktualitást ad az elmúlt választás. Megírta a darabot – a rádió számára. A hangjáték „Vörös posztó" címmel került mikrofon elé Kosma zenéjével és olyan sikert aratott, hogy a stúdió nívódíjjal jutalmazta. A színpadi változat természetesen megfelelő átdolgozást kivánt s a zene kiegészítését is. Párizsban újból átbeszélték Kosmával a feladatokat s így született meg a „Vörös posztó", zenés komédia három felvonásban. Mindketten megegyeztek abban, hogy a világhírű Kosma-sanzonokból minél többet kell a darabban felhasználni.

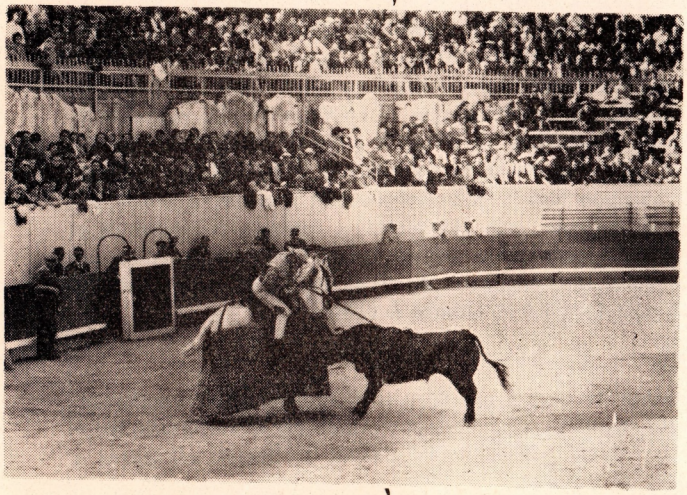

Bikaviadal Arles-ban

Ahol lehet, a költők verseinek hű tolmácsolásával, ahol pedig a cselekmény úgy kivánja, a szöveg térjen el az eredetitől, kapjon újat. Így tehát a közönség a darabban több olyan híres Kosma slágert hall, amelyet esetleg eddig más szöveggel énekeltek. Ahol önálló előadó-számok hangzanak fel, ott a költőket hűen igyekszik tolmácsolni a szövegíró. Így történik ez a Hulló levelek esetében. Prévert verse fordításban hangzik el és nem a szokott slágerszövegével, mely már népszerű, de eltér az eredetitől. Ugyanígy vonatkozik ez Francis Carco „Bonour Paris" című versére is. Ez a dal Magyarországon ebben a darabban hangzik fel először. Érdemes megfigyelni a muzsikában a tánczeneszerző Kosmát is. Magyar kisegyüttesre Bródy Tamás dolgozta fel a muzsikát a szerző felkérésére.

Lucienne

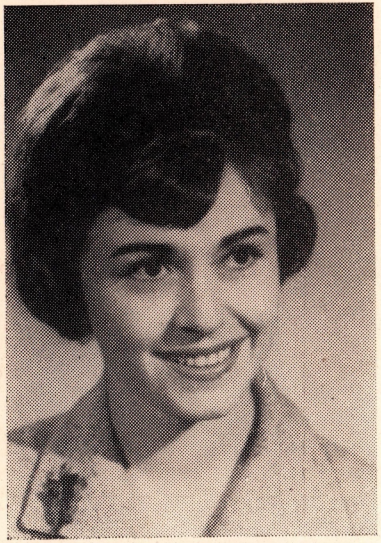

Vetró Margit

Suzanne

Dévay Camilla

Jacque Prèvert: **Hulló falevél**

Emlékezz rá,
Hiszen nem volt oly rég
Úgy éltünk együtt, mint két jó barát.
Felettünk kéklett a ragyogó ég
Vakító napsugár árad felénk
Egyszerre hirtelen úgy eltűntél,
Mint fáról lehulló levél,
Csendben, mint fáról lehulló levél.
Úgy mentél el, ma sem tudom miért?
És azóta hiába várlak (mert)
Elfújt a bús őszi szél
De itt maradt velem a dal
Melyet akkor énekeltél.
A mi dalunk, mely úgy éget
A mi dalunk, mely mindig fáj
S benne cseng, amíg csak élek
Az én szívem, mely visszavár·
Kettévált az út, melyen jártunk
S a boldogságnak vége már
Egy kis szellő lebben
S elvisz tőlem,
Én várok, egyre várok rád.

Sárguló levelet sodor a szél
Szerelmem emléke mind veleszáll.
Hűség és barátság benne zenél
Viszi a szívemet, mely te voltál.
Mióta hirtelen úgy eltűntél
Én azóta gondolok rád.
És minden fáról lehulló levél
Eszembe juttatja mi az a vágy,
Az emléke épp oly édes,
De mégis csak fáj, egyre fáj
És szítja még ez a kis dal
Melyet még nekem daloltál.

JÓZSA JÁNOS

DÉVÉNYI CECÍLIA

PERÉNYI LÁSZLÓ

KOMLÓS JÓZSEF

SZALMA SÁNDOR

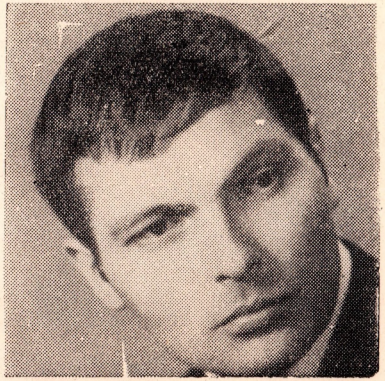

PIRÓTH GYULA

Dél-Franciaországban vagyunk, egy kisváros bárjában, a politikai életben választásra készülnek, s ez előkészületek behatolnak a bár falai közé, bár itt is nagy esemény lesz – új dizőzt avatnak, Luciennet a párizsi rikkancslányt. Szerelme, a Tour de France díjának várományosa, Gaston is megérkezik a nagy eseményre. Lucienne nagy izgalommal várja a fellépést. Susanne, a bár vezetője, aki maga is sanzonénekes volt, oktatja mit kell tudnia egy jó dizőznek. A városban képviselőnek szeretné magát választatni Chabillon s hogy megnyerje a lakosságot, nagyszabású ingyen bikaviadalt hirdet. Megérkezik a bika s a viador is. Susanne agyában terv születik: Chabillont nevetségessé kell tenni. A bikaviadort nagy furfanggal leitatják, az őt őrző feleségét a leleményes Gastonra bízzák. S ál-viadorként Tristánt, az operaénekest ugratják be a torreador – nem operai, de viadori szerepébe. A cselszövések – bár félreértést, összezördülést okoznak a szerelmesek között – céljukat elérik: Chabillon alig tud menekülni az őt kinevető és üldöző választói elől.

A jó zenés komédia minden kelléke: bővérű szituációk, mulatságos félreértések, humoros jellemek és szerepek, bő alkalom a zenélésre és táncra, derüre – mindez együtt található a Vörös posztóban.

Vörös posztó

Francis Carco:

Bonjour Paris...

Még mindig csak ez a dalom
Egyetlen egy szerelmes ének,
Száll a széllel ez a dalom
A szívemet beleadom
Azt, hogy miért nem is tudom
Szívemet én beleadom.

E dalból a Szajna beszél
A Montmartre felől a szél
Mert csak az él örökre bennem
Bonjour Paris – köszöntlek én!
Bonjour Paris – kis midinettek,
Hol nő és férfi mind vidám
Hol szerelmek gyorsan születnek
Nos, rólad szól most az ének

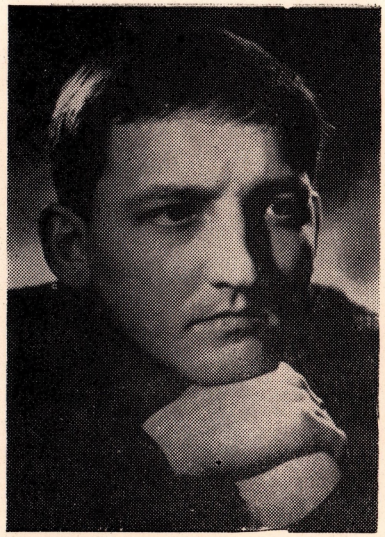

Mónos Attila

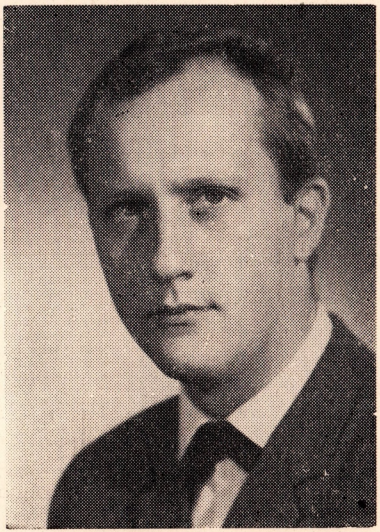

Rónai Pál

A színlapon nevük nem szerepel, az előcsarnokban nem találjuk képüket – csendes, szerény alkotómunkásai a színháznak: szabók, díszítők, világosítók, festők, asztalosok, kellékesek, bútorosok. Mennyi anyag alakul át, hány ember tevékenysége, fantáziája kell ahhoz, hogy a színpadi varázslat megszülessen. Királyok palotája, vagy koldusok kunyhója, fényes terem, vagy csak jelzése a térnek, ahol a cselekmény zajlik, a színpad világa, ahol minden más, mint az igazi – s mégis az igazat mondja – ezt teremtik meg, ezt építik fel naponta a nézőnek. Molinóból, lécekből, papírból, festett vászonból és fényekből. Fényből, mely külön beszél – mást mond a kék, a sárga, a zöld, az alkony, vagy naplemente, vagy a színészre szűkített fénykör, mást a lilás derengés, s megint mást egy csillogó, vagy egy sötét alkony. A fény varázslatát teremtik meg, lámpákkal, kapcsolással és megannyi ötlettel, szeretettel, hozzáértéssel. S beszélnek a tárgyak, a bútorok, mindennek az elhelyezése, a hogyanja, hogy felépítsen egy külön világot a Szó, a színpadi Cselekvés, a Játék, a színész köré.

Oravetz Gyula és Lengyel Sándor a festőműhelyben

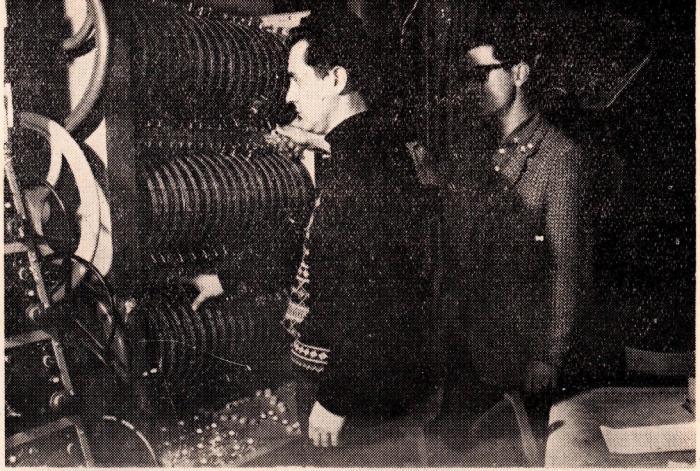

Milyen bovyolult egy ilyen kapcsolótábla, a világítás „agya". De Vujovihc és Gyovai tudják, mikor melyiket kell meghúzni.

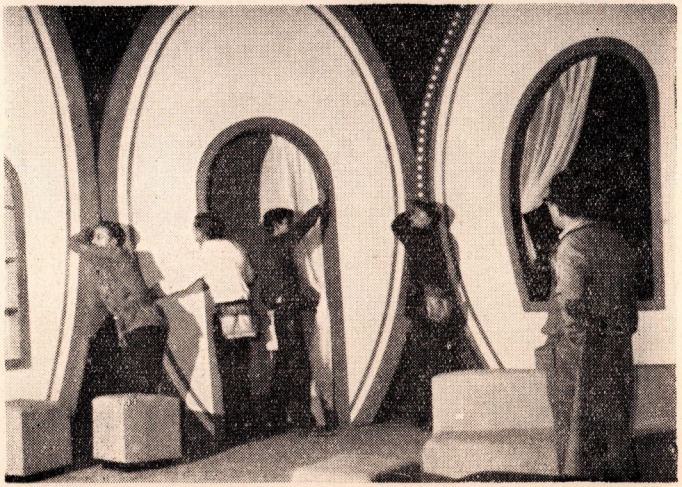

A holt falakból díszlet lesz, csak tudni kell, melyiket hogyan állítják a helyére, Mazinkovits színpadmester irányításával.

Balogh Rózsa ruhát próbál a női varrodában.

A férfi varroda. Itt készülnek a pompás öltönyök, férfi ruhák.

S felöltöztetik a színészeket, akik levetik hétköznapi öltözetüket, palástba burkolóznak, vagy csak egy pulóvert vesznek fel, de más ruhába bujnak, más ember „jelmezét" veszik magukra. Jelmezeket, melyek egyszerre fejeznek ki kort, országot, jellemet, hangulatot. Mennyi ízlés, szektudás, korismeret, színpadismeret és tehetség kell míg a molinóból pompás ruha lesz, s a teddy-berből hermelin a királyi, vagy hercegi paláston!

Hány színhelyet teremtenek – fényből, fából, festékből – évente harmincnál is többet sokszor – hány ruhát varrnak – ezernél is többet egy-egy évadban! Hány szeg, mennyi anyag, mennyi gyöngy vagy flitter, hány öltés – míg a függöny fölmegy s minden készen áll arra, hogy az esti varázslat megszülessen!

Ismeretlen, nyilvánosan nem ünnepelt tagjai a színháznak – de mi tudjuk, hogy nélkülük nincs színház.

Márton Aladár jelmeztervező megbeszéli a feladatokat Molnárnéval, a női varroda vezetőjével

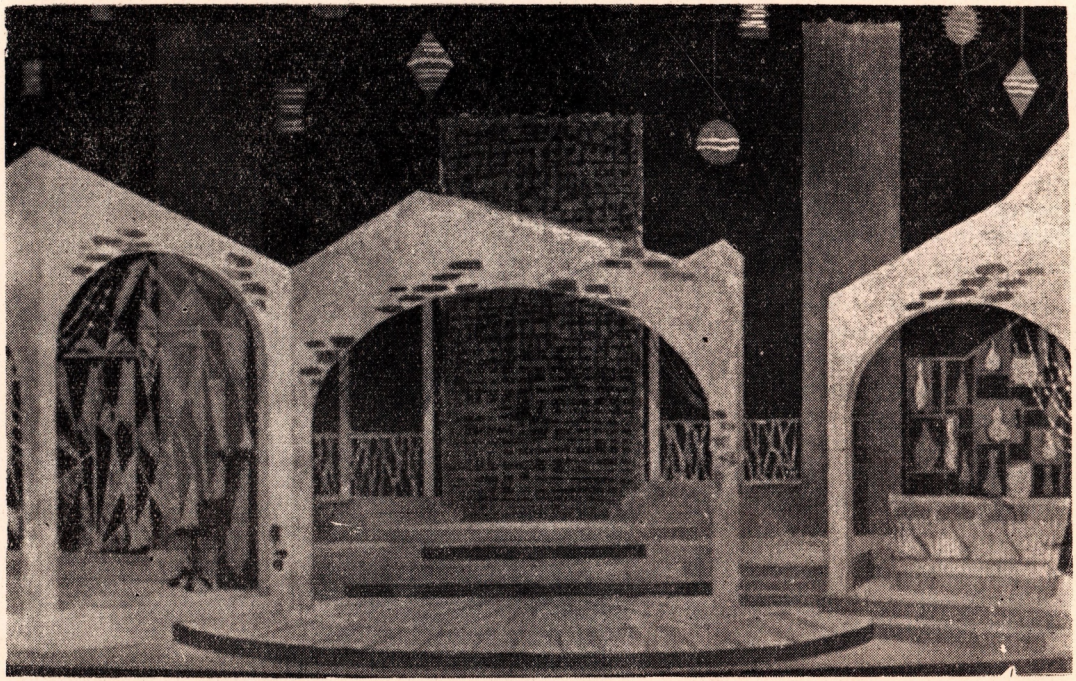

Tímár József díszletterve a Vörös posztó-hoz

MEGYEI KÖNYVTÁRTULAJDONA · KECSKEMÉT
103.302

1971 AUG

Kedves Közönségünk!

Viszontlátásra
az 1966-67-es évadban

Ára: 2,– Ft

66. 1815 BNYV Kecskemét – F. k.: Nádasdy Ferencné
Szerkeszti: Siklós Olga